

Recenze: Kam zmizel zlatý poklad republiky?

27. 1. 2010

Kniha Stanislava Motla *Kam zmizel zlatý poklad republiky?*, jejíž součástí je bohatý obrazový materiál (včetně desítek autentických dokumentů), formou dynamické reportáže popisuje dramatické pátrání po osudech zlatého československého pokladu v nejrůznějších archivech u nás i v zahraničí. Popisuje také mnohá zajímavá setkání s pamětníky a zveřejňuje utajované zápisy z vleklých a dramatických jednání o navrácení československého měnového zlata, jež bylo podmíněno tím, že Československo zaplatí USA a Velké Británii "daň za osvobození", do níž spadaly mimo jiné uniformy a výzbroj nejenom živých, ale i padlých vojáků, včetně bomb, které naši letci shodili na Německo.

Příběh začíná v roce 1982, kdy na starém ruzyňském letišti usedly tři letouny TU104. Na palubě měly přes 18 tun československého měnového zlata, přivezeného z Velké Británie. Zhruba 10 tun z tohoto množství bylo ve vzácných historických mincích. Celá tato operace byla tajná, veřejnost nesměla znát pravou podstatu toho, co tomu všemu předcházelo. Tajemství provází tuto operaci dodnes. Zejména na českém ministerstvu zahraničí, kde autor neměl možnost studovat mnohé dokumenty, týkající se toho, co vrácení zlata předcházelo.

A vysvětlení?

Česká veřejnost není prý údajně ještě zralá na to, aby celou transakci pochopila. Přesto se autorovi nakonec podařilo získat, zejména v zahraničí, často unikátní archivní materiály. Nejcennějším úlovkem jsou bezesporu podrobné zápisy z mezivládních jednání mezi Československem a Velkou Británií, které podle tvrzení archivářů na ministerstvu zahraničí podléhají dosud režimu utajení. Před pěti lety, opět tajně a ve vší tichosti, naše vláda a tehdejší vedení ČNB pod vedením guvernéra Tošovského vyměnila drtivou většinu našeho zlatého pokladu, na který se skládaly celé generace s Německem - za dluhopisy! Zlato, které bylo stejným symbolem jako třeba státní hymna či státní vlajka, zmizelo. Naši bankéři prodali také část zlatých mincí, jakými byly třeba svatováclavské tolary, jejichž cenu nelze ani vyčíslit.

Dnes už tohle zřejmě nikoho nezajímá. Ani to, že ve jménu tohoto zlata umírali naši vojáci na všech frontách -- zapomenutí hrdinové, za jejichž hrdinství jsme museli po letech tvrdě zaplatit. V duchu rčení, že válka není nic jiného než obyčejný kšeft.

Další neveselé výňatky z knihy (převzato z www.temere.com):

Dostala se mi do rukou pozoruhodná kniha Stanislava Motla, která ve svém podtitulu má napsáno *O tom, jak jsme museli spojencům platit zlatem za to, že naši vojáci mohli po jejich boku umírat ve válce proti Hitlerovi*. Tenhle podtitul mne zaujal, a proto jsem se dal do jejího čtení. A aby bylo jasno, kniha nebyla napsána za dob cenzury před rokem 1989, ale v roce 2003. Z knihy jsem si odnesl vedle mnoha poznatků i ten, že jsme byli nevyčerpatelnou studnicí nejen pro Sovětský svaz, ale že i Ti, ke kterým se vždy shlíželo jako k našim spojencům a vzorům, nebyli až zase takovými přáteli, jak by se na první pohled zdálo.

A závěr knihy mne doslova šokoval, a jsem přesvědčen, že by šokoval i vás, když se dočtete, že část zlatého pokladu v historických mincích i zlatých cihlách byla již v době demokracie po r. 1989 zcela bezostyšně prodána, aniž by o tom veřejnost věděla. Mohu zaručit objektivním potenciálním čtenářům, že budou překvapováni v každé kapitole a na mnoho věcí si udělají možná jiný názor, než měli dosud.

Autor prošel mnoho různých archivů, hovořil s mnoha pamětníky, pročetl mnoho dobového tisku, neméně knih různých autorů k dané problematice, na které se i odvolává, takže jeho kniha plná faktů je věrohodná, a je z ní cítit opravdový zájem o tajemství československého zlatého peněžního pokladu.

Knih začíná tím, jak vlastně po založení republiky v r. 1918 zlatý poklad vznikal, že to bylo obdobným způsobem, jako v případě Národního divadla. Tedy lidovou sbírkou. Čtenář se i dozví něco z historie Československé republiky. Dozvíte se, že i legionáři se významně podíleli na zlatém pokladu, stejně jako i o jejich bojích v carském Rusku, a o ochraně zlatého pokladu Ruska, který nakonec předali bolševikům.

Zajímavé kapitoly, plné překvapení na každé stránce pak pojednávají o době první republiky i o době, kdy se vlády chopil Adolf Hitler, dozvíte se o oficiálních i zákulisních jednáních při Mnichovské dohodě i o osudu československého zlata na začátku německé okupace. Zlatému pokladu republiky za 2. světové války je věnováno několik kapitol, z nichž stěžejními částmi je převod jedné části zlatého pokladu do nacistické banky a druhé přes švýcarské banky do Anglie.

V jedné z kapitol pak Stanislav Motl v souvislosti s čachry Angličanů a nechvalně známého pana Chamberlaina s československým zlatem cituje i slova Winstona Churchilla, který koncem války konstatoval, že vydání části československého zlata bylo vlastně "druhým Mnichovem". Zajímavé pasáže jsou pak o tom, o čem vyprávěl autorovi osobní tajemník presidenta Beneše prof. Táborský. Jistou satisfakcí za zradu Angličanů v souvislosti s Mnichovem a zasaňčením československého zlata mohou být Churchillova slova na slavnostní večeři, kde prohlásil: *"Nevím, jak se věci dále vyvinou a nemohu ani říci, zdali Velká Británie půjde kvůli Československu do války. Ale jsem si docela jist, že mír, který budeme uzavírat, se nebude uzavírat bez Československa. Slibuji, že pokud budu živ, budu pracovat, abych odčinil ten hrozný zločin, kterého jsme se dopustili na vaší zemi."* Tato slova zazněla směrem k prezidentu Edvardu Benešovi.

Nejsmutnější kapitolou v souvislosti s československým zlatem však je to, že navzdory slovům Winstona Churchilla, Velká Británie účtovala vládě Československa každou pušku, každou uniformu, každé ponožky, baťoh, zkrátka museli jsme zaplatit Anglii zlatem veškerou výzbroj i výstroj československých vojáků, a to i těch, kteří jako letci zachraňovali Velkou Británii. A co je ještě více zarážející, že jsme museli zlatem platit i za ty vojáky, kteří za Anglii padli. Tahle kapitola nese název Umří - ale napřed zaplat'. Dalšíh několik kapitol pak hovoří o bojích československých vojáků včetně parašutistů a československých letců. V pozadí pak nezůstává ani hrdinný boj československých vojáků u Tobruku.

Knih se zmiňuje i o zlatu, které bylo zabaveno Židům za okupace. Není v ní zapomenuto ani na zlatý poklad samostatného Slovenské štátu v době, kdy se Slováci odtrhli za německé okupace od zemí Koruny české. A samozřejmě, že se okrajem věnuje i odboji Slováků proti německým okupantům. Je pochopitelné, že se v knize hovoří i o pražské revoluci, příjezdu vítězné Rudé armády do Prahy, a o rozličných jednáních ministra zahraničí té doby Jana Masaryka v souvislosti nejen s naším zlatým pokladem.

V kapitole *Vítězové a poražení* je celková rekapitulace problematiky českého zlatého pokladu. V době před Mnichovem měla naše země, tedy Československo v různých trezorech doma i v

zahraničí uloženo více než 90 tun měnového zlata. 14 tun jsme ztratili po zaboru pohraničí, dalších více než 6 tun odvezli němečtí okupanti po příchodu do Prahy v létech 1939 a 1940, včetně velmi vzácné numismatické sbírky zlatých mincí. Přes 26 tun si vzali Britové za to, že naši vojáci bojovali i za Velkou Británií, tedy jako kompenzaci za výstroj a výzbroj našich vojáků a letců na Západě a přes 23 tun vydali Britové z Banky pro mezinárodní platby v Basileji.

Dalších 15 tun zlata využili nacisté pro obchodování se strategickými surovinami. A to se již nemluví o ztraceném zlatě z Brněnské Zbrojovky a plzeňské Škodovky. Po roce 1945 v analýze dr. Chmela bylo konstatováno, že výše měnových ztrát představovala 135,5 miliardy korun a připočteme-li k tomu ztráty na židovském majetku, v průmyslu, zemědělství, dopravě apod., činila celková ztráta 456,3 miliardy korun. V knize není zapomenuta ani doba "Studené války" - i v oné době se permanentně jednalo o československém zlatém pokladu, pochopitelně že vzhledem k okolnostem byla jednání mnohem obtížnější. V jedné z kapitol je pak i zmínka o únoru 1948, a není zapomenuto ani na politické procesy po roce 1948, byť na první pohled nijak nesouvisí se zlatým pokladem, zejména o procesu se "spikleneckým centrem" kolem Rudolfa Slánského, procesu s Miladou Horákovou a generálem Heliodorem Píkou.

Jako na okraj pak se kniha se zmiňuje o "zlatém chrámu" ve Fort Knoxu v USA a o ochranných opatřeních, které toto největší skladiště zlata chrání. To je velmi zajímavé čtení. A pak už se dostáváme ke kapitole, kde je uvedeno, jak Landsmanšaft, tedy sudetští Němci, zasahovali do jednání mezi tripartitou a Československem. Tripartita bylo spojení zástupců západních států vč. USA.

Dostí odkazů je na knihu bývalého ministra zahraničí Bohuslava Chňoupků - *Memoare in Laris* - a rád bych citoval pasáž jednoho z československých vyjednávačů, který žádal o uvolnění z funkce. Cituji: *"Víte, velmi pečlivě jsem si prostudoval podklady, hlavně otázku vojenského úvěru. A je mi z toho nanič. Až se mi zvedá žaludek. Určitě jste viděl (hovořeno k B. Chňoupkovi) seznamy vojenské výstroje a výzbroje. Vždyť my máme platit i za šňůrky do bagančat, za spodky, za šle, které nosili naši vojáci, když bojovali i za ně, Angličany. No ale prosím, každý má jinou morálku, každý vidí jinak svět. Ale co je na tom strašné a co nemohu přenést přes srdce, že jsou mrtví. Tam je započítána i výstroj těch, co padli. A leží někde v Africe, u el-Alameinu, Tobruku, kde bojovali proti Rommelovi nejen za nás, ale i za Anglii. A jsou tam započítané i ponožky našich letců, co bránili Londýn a bombardovali Německo, a někde je tam sestřelili a oni zahynuli. A jsou tam zahrnuté i uniformy důstojníků, které přesunuli do Ruska a kteří tam bojovali se svobodovci a padli možná na Dukle, nebo u Mikuláše. Až mi z toho naskakuje husí kůže, když o tom hovořím, nehněvejte se na mne, ale nemohu. Ne že bych byl slabá povaha. Němci mne zajali v Povstání a do konce války mě drželi v zajateckém lágru, a tam jsme si užili své, ale na tohle nemám silné nervy. Pochopte mne, pane ministře, a vyměňte mne. Sotva bych se udržel, kdyby mi předložili účty za košile, rukavice a svetry a musel bych říci - tak a teď jdeme účtovat za krev!"* Autor knihy se pak i osobně setkal s Bohumilem Chňoupkem, a pochopitelně i od něj získal mnoho cenných informací.

Důležitým poznatkem, který jsem z knihy získal je i fakt, že na základě Postupimské dohody nám mělo Německo zaplatit válečné reparace, které jsme však do dnešního dne nedostali, (a asi už nikdy nedostaneme), ač válečné reparace jsou nepromlčitelné. Jak nás měli západní spojenci rádi, ukazuje i ten fakt, že všechny finanční nároky, které měla Velká Británie k Polsku, byly odpuštěny a smazány již v r. 1956. A v knize je i zmínka o nalezení části našeho pokladu v dolech v Rakousku, kam Němci všechny cennosti ukryli, i zajímavé zjištění, že jeden z nemocnějších mužů normalizační doby po r. 1968, Vasil Bilak, navrhol

ukončit veškerá jednání a propagandisticky využít nevrácení zlatého pokladu domů, což mu naštěstí nebylo odsouhlaseno. V poslední třetině knihy pak se již hovoří o návratu části zlatého pokladu do republiky 20. února 1982. Návrat byl proveden třemi speciálními letadly za všech možných bezpečnostních opatření a naprostého utajení, takže veřejnost prakticky o této události nebyla informována. A je zajímavé, že prakticky odpovědné osoby do dnešního dne neodtajnily některé dokumenty, které se týkají zlatého pokladu republiky. V době rozdělení Československa bylo v sejfích Státní banky 102 tuny zlata, při čemž Česká republika získala 63,289 tun zlata a Slovenská republika 39,137 tun zlata. A v následujících řádcích pak přicházejí šokující stránky knihy.

Autorovi knihy řekl jeden z velmi dobře informovaných pracovníků Státní banky České republiky na otázku, co je s českým zlatým pokladem? Cituji: „*Vy to nevíte? Co pak vy nevíte, že jsme před dvěma lety zlato prodali?*“ A to v době, kdy na celém světě zlato získávalo na hodnotě a prakticky všechny státy zlato nakupovaly jako trvalou peněžní hodnotu. V té době se Česká republika zlata zbavila prodejem! Zlato bylo prodáno ve dvou etapách v září 1998. V první fázi šlo o 31 tun zlata, a toto zlato jsme vyměnili s Německem za dluhopisy. A to se stalo v době, kdy byl guvernérem České národní banky Josef Tošovský. V knize jsou pochopitelně jmenováni všichni rozhodující členové bankovní rady. A je zajímavé, jak ČNB v souvislosti s prodejem českého zlatého pokladu mlžila, a to i prostřednictvím internetu. V souvislosti s touto otázkou jsou pochopitelně autorem knihy jmenováni konkrétní jednotliví pracovníci, kteří s touto problematikou měli co do činění. V závěru knihy pak autor pátrá po zlatých mincích ze zlatého pokladu, a místo závěru pak poslední kapitolu nazval *Prodané zlato a zapomenutí hrdinové* a jako poslední tečku uvádí tabulku o držení zlata jednotlivými státy, kterou si dovoluji z knihy opsat:

Stát (instituce)	Zlaté rezervy (t)
USA	8 149,0
Německo	3 445,8
MMF	3 217,3
Francie	3 024,6
Itálie	2 451,8
Švýcarsko	1 957,0
Nizozemsko	873,6
Japonsko	765,0
Portugalsko	606,8
Slovensko	35,1
Česká republika	13,7

Dočetl jsem tuto knihu téměř na“jeden záťah“, jak je napínavá, nabitá fakty a informacemi, o kterých se nám normálním smrtelníkům ani nezdá. A navíc si cením i toho, že není napsána jednostranně, tendenčně ani k jednomu z kritických období dějin Československé a následně České republiky. Je napsána velmi objektivně a ten, kdo by se chtěl dále zabývat výše zmiňovanou problematikou a dozvědět se podrobnosti, dává autor návod, kde získávat další

informace ke studiu i pro vlastní vědění. Doporučil bych každému, kdo se dívá, nebo díval, bez ohledu na skutečnosti, nekriticky ať již dříve na Východ, a dnes, jak je moderní, na Západ, aby si citovanou knihu Stanislava Motla přečetl a pak by poznal, že i “přátelé“ ti i oni nejsou zas až tak velkými přáteli a dokáží uzmout i to, co není jejich. Ono asi stále platí - není všechno zlato, co se třpytí!!!

Ještě chce někdo hovořit o SAMETU?

Stanislav Motl: [Kam zmizel zlatý poklad republiky](#), Rybka Publishers, 2007 (2. vydání), ISBN 80-86182-69-X, 264 stran

Převzato z blogu [Vrba.net](#)